Ι. ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ (3000-1100π.Χ.)

3. Ο ΜΙΝΩΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Η Κρήτη κατοικήθηκε για πρώτη φορά τη ..... εποχή.

- Ο σημαντικότερος οικισμός ήταν η .....

- Κατά τη 2η και 3η χιλιετία π.Χ., ο πολιτισμός στην Κρήτη έφτασε σε υψηλό επίπεδο κοινωνικής και ..... οργάνωσης και καλλιτεχνικής παραγωγής.

<u>Πού οφείλει το όνομά του ο μινωικός πολιτισμός και πού οφείλουμε τις γνώσεις γι΄ αυτόν;</u>

- ο πολιτισμός που αναπτύχθηκε στην Κρήτη είναι γνωστός με το όνομα «..... πολιτισμός»

- ο πολιτισμός αυτός πήρε το όνομά του από το μυθικό βασιλιά της Κνωσού .....

- ο «μινωικός πολιτισμός» ήρθε στο φως στις αρχές του 20ου αιώνα με τις ανασκαφές που πραγματοποίησε ο Βρετανός αρχαιολόγος Άρθουρ ..... στην Κνωσό

<u>Τι γνωρίζετε για το μινωικό πολιτισμό της 3ης χιλιετίας π.Χ.;</u>

- Από τις αρχές της 3ης χιλιετίας π.Χ.:

α. ο πληθυσμός στην Κρήτη βαθμιαία .....

β. η ..... και η ..... γίνονται πιο συστηματικές

γ. οι κάτοικοι οργανώνονται σε μικρούς .....

δ. οι Μινωίτες έχουν επαφή με άλλες περιοχές του ..... και της Ανατολικής ..... (όπως οι Κυκλάδες, η Κύπρος και η .....)

Ποιο είναι *το αποτέλεσμα* της επαφής των Μινωιτών με άλλες περιοχές του Αιγαίου και της Μεσογείου;

Οι Μινωίτες εμπορεύονται διάφορα προϊόντα:

---> εξάγουν: ....., ..., ξυλεία, λίθινα αγγεία, ίσως υφάσματα και δέρματα

---> εισάγουν: ..... ή άλλες πρώτες ύλες για την κατασκευή ....., εργαλείων και καλλιτεχνημάτων (όπως χαλκό από την Κύπρο και άργυρο από τις Κυκλάδες)

---> μερικοί οικισμοί αποκτούν σιγά σιγά μεγαλύτερη ..... και πλούτο από τους άλλους

Ποιο είναι *το αποτέλεσμα* της ιδιαίτερης ανάπτυξης κάποιων οικισμών;

Η ιδιαίτερη ανάπτυξη ορισμένων οικισμών οδηγεί στη δημιουργία των πρώτων ....., τη μεγαλύτερη αλλαγή στην ιστορία του μινωικού πολιτισμού.

<u>Ποιες είναι οι περίοδοι των ανακτόρων και τι γνωρίζετε γι' αυτές;</u>

1. πρώτη περίοδος των ανακτόρων:
- γύρω στο 2000 π.Χ., παρατηρείται η εμφάνιση των πρώτων ανακτόρων
- γύρω από τα ανάκτορα, αναπτύσσονται μεγάλοι ..... που μπορούν να χαρακτηριστούν πόλεις
- μέχρι σήμερα είναι γνωστά με βεβαιότητα τέσσερα τέτοια ανάκτορα, στην ....., τη ....., τα ..... και τη .....
- τα πρώτα ανάκτορα καταστρέφονται γύρω στο ..... π.Χ. από ....., αλλά ξαναχτίζονται πιο επιβλητικά

2. δεύτερη περίοδος των ανακτόρων:
- η περίοδος των δεύτερων, νέων ανακτόρων, (1700 - ..... π.Χ), είναι αυτή της μεγαλύτερης ακμής του μινωικού πολιτισμού
- την εποχή αυτή:
α. οι Μινωίτες κυριαρχούν στο .....
β. ιδρύουν ..... (Κύθηρα, Ρόδος)

γ. έχουν στενές σχέσεις με την ηπειρωτική Ελλάδα, επηρεάζοντας έντονα το ..... πολιτισμό που κάνει τότε την εμφάνισή του

<u>Ποια χαρακτηριστικά εμφανίζουν τα μινωικά ανάκτορα ως προς την αρχιτεκτονική τους;</u>

- τα ανάκτορα είναι μεγάλα συγκροτήματα κτιρίων, αποτελούνται δηλαδή από πολλές ..... δωματίων

Παρά τις επιμέρους διαφορές όλα τα μινωικά ανάκτορα έχουν τα εξής κοινά χαρακτηριστικά:

α. έχουν προσανατολισμό στον άξονα .....-Νότου

β. έχουν μία ορθογώνια κεντρική .....

γ. γύρω από την αυλή αναπτύσσονται οι πτέρυγες των .....

δ. ήταν ....., είχαν μεγάλες κλίμακες (σκάλες), φωταγωγούς, σύστημα ..... και αποχέτευσης και αρκετοί χώροι τους έφεραν ..... από τις οποίες αντλούμε πλήθος πληροφοριών για πολλές από τις πτυχές της ζωής των Μινωιτών

ε. δεν ήταν .....

<u>Ποιος ήταν ο ρόλος των ανακτόρων στην πολιτική, την κοινωνική και τη γενικότερη ζωή των μινωικών οικισμών;</u>

- είναι τα ....., οικονομικά, ... και καλλιτεχνικά κέντρα της περιοχής στην οποία βρίσκονται

- τα ανάκτορα ήταν η κατοικία του ..... της ευρύτερης περιοχής, όπου συγκεντρωνόταν η παραγωγή και τα ..... για να διατεθούν στο εσωτερικό του νησιού ή στο εξωτερικό

- τα ανάκτορα ήταν επίσης κέντρα κατασκευής πολύτιμων αντικειμένων και καλλιτεχνημάτων, καθώς και ..... κέντρα, όπου μαζευόταν πλήθος κόσμου με την ευκαιρία διαφόρων τελετών

- στα μινωικά ανάκτορα ζούσε, κυκλοφορούσε και εργαζόταν μεγάλο πλήθος ....., υπαλλήλων και .....

- παράλληλα, υπήρχαν διάσπαρτες σε ολόκληρη την Κρήτη αγροικίες ή επαύλεις που συγκέντρωναν τη ..... και κτηνοτροφική παραγωγή της περιοχής τους και έλεγχαν τη διακίνηση των προϊόντων για λογαριασμό των .....

Με βάση τις παραπάνω πληροφορίες, ποιο είναι *το συμπέρασμα* που βγαίνει σχετικά με το ρόλο των ανακτόρων στη μινωική Κρήτη;

Με βάση τα παραπάνω, γίνεται φανερό ότι το πολιτικό, διοικητικό και οικονομικό σύστημα της μινωικής Κρήτης ήταν .....**,** με κέντρο τα .....

<u>Ποια είδη γραφής εμφανίστηκαν στη μινωική Κρήτη;</u>

Ποια ήταν *τα αίτια* που οδήγησαν στη δημιουργία του πρώτου συστήματος γραφής στη μινωική Κρήτη;

Η ανάπτυξη του ..... και η περίπλοκη διοικητική και κοινωνική οργάνωση οδήγησαν γύρω στο 1700 στη χρήση ενός συστήματος ..... .

α. - το πρώτο αυτό σύστημα γραφής αρχικά έμοιαζε με τα .....

- το συναντάμε στο δίσκο της ....., το σπουδαιότερο δείγμα ιερογλυφικής γραφής από την Κρήτη

- τα σύμβολα του δίσκου της Φαιστού δεν έχουν σχέση με τα αιγυπτιακά ιερογλυφικά

- πρόκειται για σύμβολα που απεικονίζουν μορφές και αντικείμενα της καθημερινής ζωής, ανθρώπινες μορφές και μέλη του σώματος, εργαλεία, ζώα και φυτά

- το περιεχόμενο του δίσκου της Φαιστού, όπως και η πρώτη μορφή μινωικής γραφής στο σύνολό της, ... έχει ακόμη αποκρυπτογραφηθεί

- η επικρατέστερη άποψη είναι ότι ο δίσκος της Φαιστού αφορά ..... για κάποια θεότητα

β. λίγο αργότερα άρχισε να χρησιμοποιείται ένα νέο σύστημα γραφής, η .....

- η γραφή ήταν ....., δηλαδή κάθε σημείο αντιστοιχούσε σε μία .....

- η γραφή αυτή υπήρξε το πρότυπο για την ανάπτυξη της ..... γραφής

- σημεία αυτής της γραφής έχουν βρεθεί κυρίως επάνω σε ..... ή χαραγμένα σε πινακίδες απογραφής .....

- η γραφή αυτή ..... έχει αποκρυπτογραφηθεί

<u>Ποιες υπήρξαν οι οικονομικές-εμπορικές δραστηριότητες των Μινωιτών;</u>

- την εποχή των νέων ανακτόρων (1700-1450 π.Χ.):

α. οι Μινωίτες κυριαρχούν με τα πλοία τους σε όλο το .....

β. η ..... δραστηριότητα που είχε ξεκινήσει από την προηγούμενη χιλιετία, είναι τώρα πιο έντονη

γ. ιδιαίτερη ζήτηση σε όλο το Αιγαίο έχουν τα έργα της καλλιτεχνικής παραγωγής (.....τεχνία, ...τεχνία, ...τεχνία)

Ποια αρχαιολογικά ευρήματα οδηγούν *στο συμπέρασμα* ότι οι Μινωίτες είχαν αναπτύξει ιδιαίτερες εμπορικές σχέσεις με την Αίγυπτο;

Μινωίτες έμποροι και ναυτικοί φαίνεται να απεικονίζονται σε ..... τάφους προσφέροντας έργα καλλιτεχνικής παραγωγής της μινωικής Κρήτης σε Αιγύπτιους αξιωματούχους με τους οποίους συναλλάσσονταν, γεγονός που αποδεικνύει την ύπαρξη εμπορικών σχέσεων με την Αίγυπτο.

<u>Ποιο είναι το τέλος του Μινωικού πολιτισμού;</u>

- γύρω στο .....π.Χ. τα μινωικά ανάκτορα καταστρέφονται, πιθανόν από ....., εκτός από αυτό της Κνωσού
- η καταστροφή των μινωικών ανακτόρων συνεπάγεται και την εξασθένιση της πολιτικής και διοικητικής οργάνωσης που ξεκινούσε από αυτά

Ποιες είναι *οι συνέπειες* από την καταστροφή της ισχυρής παρουσίας των μινωικών ανακτόρων στην Κρήτη;

Η πτώση της δύναμης των μινωικών ανακτόρων φαίνεται ότι έδωσε την ευκαιρία στους ..... να καταλάβουν την Κνωσό.

---> οι Μυκηναίοι, έχοντας ως αφετηρία την Κνωσό, φαίνεται ότι κυριαρχούν σε ένα μεγάλο τμήμα της κεντρικής και ανατολικής Κρήτης μέχρι το 1370 π.Χ., οπότε το ανάκτορο της Κνωσού καταστρέφεται οριστικά

---> η Κρήτη αποτελεί επαρχία του μυκηναϊκού κόσμου (διατηρώντας όμως ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά)